

Pædagogisk læreplan

Børnehuset Peder Lykkes Vej

Amager Klynge E - Københavns Kommune

1. marts 2021

Børnehuset Peder Lykkes Vej - Vi er altid på rejse sammen!

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Hvem er den Pædagogiske læreplan skrevet til?	3
Hvem er vi?.....	3
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	6
Pædagogisk læringsmiljø.....	8
Samarbejde med forældre om børns læring.....	9
Børn i udsatte positioner	10
Sammenhæng til børnehaveklassen.....	12
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	13
Inddragelse af lokalsamfundet	13
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	13
De seks læreplanstemaer	15
Alsidig personlig udvikling.....	15
Social udvikling.....	17
Kommunikation og sprog	19
Krop, sanser og bevægelse	21
Natur, udeliv og science.....	23
Kultur, æstetik og fællesskab	26
Evalueringskultur	28

Hvem er den Pædagogiske læreplan skrevet til?

Hvem er vi?

Velkommen til den Pædagogiske læreplan for Børnehuset Peder Lykkes Vej. Denne læreplan er primært et arbejdsredskab. Målgruppen er pædagogisk personale og ledelse i institutionen. Den skal fungere som guideline for, hvordan vi arbejder, og hvilke fokuspunkter vi vil arbejde med fremadrettet. Den kan også bruges til at præsentere institutionerne for alle, der er interesserede i at vide noget om os. Her tænkes især på forældre - både kommende og nuværende.

Børnehuset Peder Lykkes vej er en del af Amager Klynge E der består af 7 institutioner placeret i et område midt på Amager. Vi har en vuggestueafdeling med fire grupper med 12 børn og tre børnehavegrupper med 21 børn - I alt 111 børn i alderen 0-6 år.

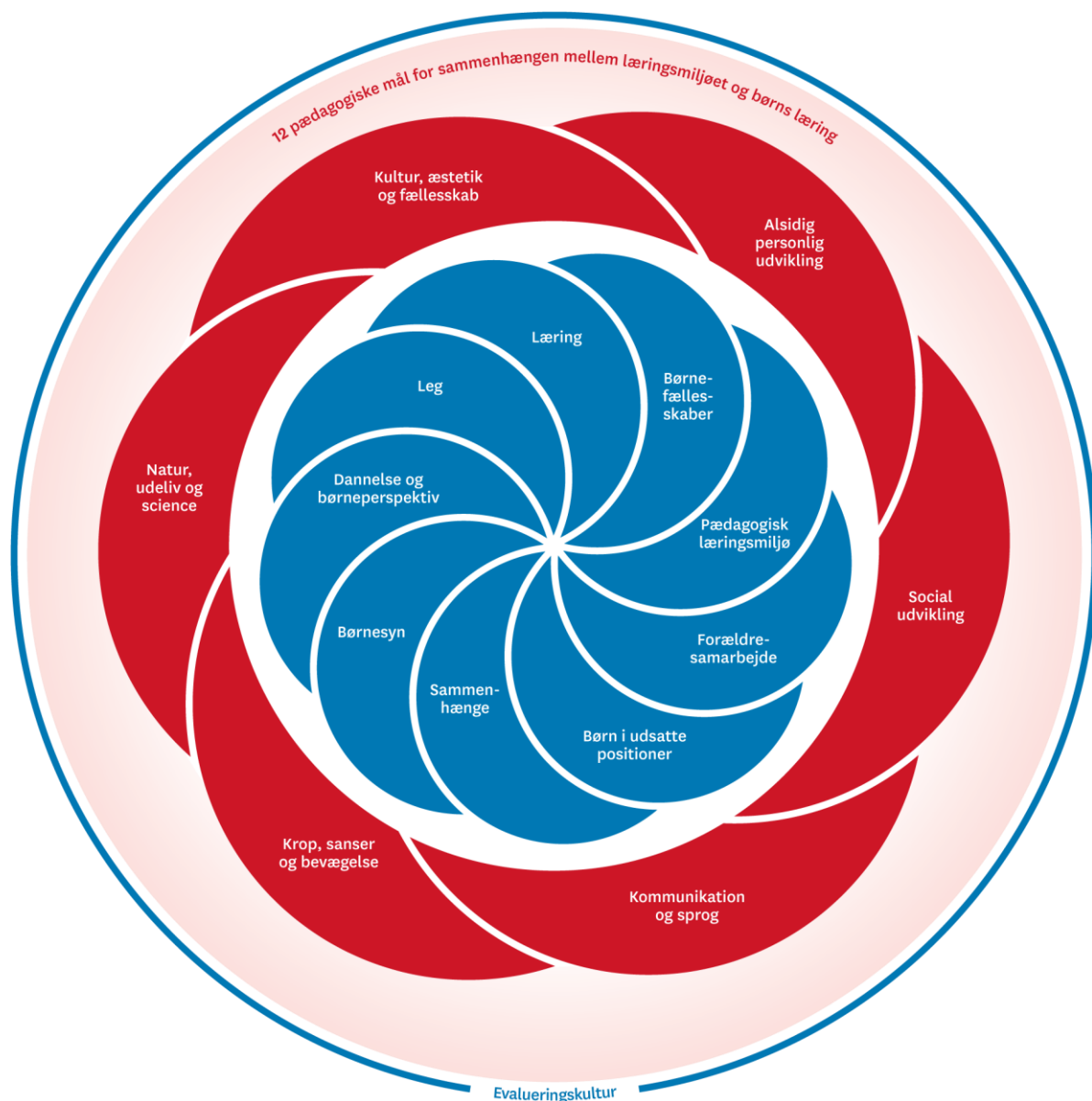
Vi ligger midt i skønt område med kort vej til natur, legepladser og bondegård med masser af dyr. Vi har nogle store og dejlige legepladser, samt trygge og hyggelige indendørs rammer der giver gode muligheder for børns udvikling. Børnene i institutionen kommer både fra lokalområdet og fra andre dele af Amager og repræsenterer et bredt udsnit af alle der bor på Amager.

Vi arbejder med Reggio Emilia inspireret pædagogik, hvilket for os især handler om at tage udgangspunkt i et børnesyn, hvor vi opfatter børn som kompetente individer og arbejder bevidst med at inddrage dem i så mange aspekter af deres institutionsliv som muligt. Vi brænder for det nærværende og omsorgsfulde arbejde med børnenes første skridt i livet. En dagligdag med veksling mellem leg, rutiner og planlagte aktiviteter i både små grupper samt i de større fællesskaber på stuen og på tværs af huset. En institution hvor børnene gennem mange forskellige oplevelser danner sig erfaringer, får muligheder for at udtrykke sig med deres 100 sprog og hvor vi sammen er nysgerrige og udforsker livet – et sted hvor vi altid er på rejse sammen!

Institutionen bestod oprindeligt af tre mindre institutioner i samme bygning. 1. januar 2020 blev vi en fælles integreret 0-6 års institution med en vuggestueafdeling og to børnehaveafdelinger med hver deres legeplads. Dette gør at vi på den ene side kan drage nytte af at være et stort hus med mange, og samtidig forskellige ressourcer, imens vi kan fastholde følelsen af at børnene går i små institutioner med små børnegrupper. Dette mener vi især er vigtigt for børnene.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring. Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede

formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på f.eks. 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af f.eks. børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som f.eks. arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn, dannelse og børneperspektivet i Amager Klynge E er formet af et fokus på medinddragelse. Vi ønsker at inddrage børnenes perspektiver og oplevelser i den daglige planlægning og den pædagogiske dagligdag, så de tidligt i livet oplever, at deres synspunkter og behov mødes med anerkendelse og interesse. Herigennem er det også vores ambition at bidrage til en grundlæggende etablering af en demokratisk dannelse, hvor børnene oplever at de og andre, har en værdi i sig selv. Børn tænker med kroppen og derfor har vi også et ønske om at give plads til krop og bevægelse – dette er nemlig også en væsentlig måde at styrke det gode børneliv. Vi tilstræber at komme tæt på børnegruppen og det enkelte barns intentioner og ved at være nysgerrige på det enkelte barns intention, ønsker vi lyttende og opmærksomme voksne omkring børnene. Det er blandt andet også herved, at vi løbende kan inddrage børnenes perspektiv på deres dagligdag. Ved at lægge vægt på læringspotentialer i rutinerne styrker vi overgangene og skaber et grundlag for, at det enkelte barn kan udvikle gå-på-mod. Børnene skal møde nysgerrige voksne der som rollemodeller, skaber grundlag for, at børnenes naturlige nysgerrighed på verden omkring dem udvikles og bevares.

I dagligdagen udmønter børnesynet sig f.eks. i følgende praksisser:

En storegruppe i børnehaven var meget optaget af ørne. De var i gang med et skræddersyet ørneforløb på naturcenter Vestamager og byggede ørne, ørneunger og ørneredder i børnehaven. Hver mandag gik de til Sundby idrætspark og legede forskellige regellege med de øvrige storegruppe børn. En dag efterspurgte børnene i ørnegruppen om de ikke kunne lege Ørneleg. De voksne kendte ikke den leg, så de spurgte børnene hvordan man legede det. Det vidste børnene ikke, men de gik hjem og brugte ugen på at tænke og diskutere formål og regler –og opfandt en Ørneleg. Næste mandag præsenterede de den for de øvrige børn og alle gik i gang med at lege den. Børnene var helt optaget af legen og vi blev ved med at lege den de næste mange mandage. Børnene tilpassede reglerne efterhånden så legen blev bedre og bedre. Børnene tog legen med hjem til børnehaven og legede den ude på legepladsen sammen med børnene fra den andre grupper.

Legen og legekulturen i klynge E er orienteret mod børnenes interesser. Vi har som ambition at etablere en legekultur, hvor legen har en værdi i sig selv. Med det udgangspunkt ligger vi også vægt på legens stemninger og, at de voksne orienterer sig mod stemninger, der skaber mulighed for glæde, vitalitet, deltagelse og fordybelse. I klynge E prioriterer vi, at de voksne leger med børnene ved at gå bagved, ved siden af og foran. Herigennem kan de voksne sikre, at alle børn tilbydes deltagelsesmuligheder i forskellige legefællesskaber. Det er en legekultur, hvor der både er plads til børneinitierede lege såvel som vokseninitierede lege. Vi leger både inde og ude.

I dagligdagen udmønter sig dette f.eks. i følgende praksisser:

I vuggestuen gik en af drengene for sig selv ude på legepladsen. En af pædagogerne fandt en bold og spurgte om de skulle spille fodbold sammen. Det ville han gerne og de spillede lidt sammen. Så kom en anden dreng hen til dem og pædagogen inviterede ham ind i legen. Drengene begyndte at spille sammen og pædagogen trak sig langsomt ud af legen. Hun var med til at starte legen op – og trak sig når der ikke var brug for hende mere.

I børnehaven ville to drenge gerne lege Cirkus summarum på fodboldbanen, men den var optaget. Det var de ret ærgerlige over og brokkede sig højt. En pædagogmedhjælper kom hen til dem og spurgte ind til hvad der var galt. Da hun hørte udfordringen, foreslog hun at de flyttede legen et andet sted hen på legepladsen. Sammen fandt de et sted de kunne være og diskuterede sig frem til hvordan de kunne bygge et cirkustelt. Det lykkedes og de fik også etableret en scene. Pædagogmedhjælperen trak sig og drengene gik i gang med at lave show foran et taknemmeligt publikum.

Læring og Børnefællesskaber i klynge E:

Vi tillægger det brede læringsbegreb stor betydning. Det betyder i klynge E, at vi forstår læring som noget der manifesterer sig i hverdagens handlinger. Læring finder således sted blandt andet via rutiner, leg og planlagte aktiviteter. Læring kræver deltagelse og fællesskaber, og vi er derfor meget optaget af, at alle børn deltager i forskellige aktiviteter, lege og rutiner. En deltagelse der er præget af frivillighed, tryghed og mulighed for gentagelse. Vi ønsker, at der er plads til nysgerrighed, sanser, krop og undren – sådan, skaber vi motivation for læring. Vi ønsker at etablere undrende voksen-barn fællesskaber såvel som undrende og undersøgende barn-barn fællesskaber.

I dagligdagen udmønter dette lærings- og fællesskabssyn sig f.eks. i følgende konkrete praksis:

I vuggestuen sidder pædagogen og spiser frugt sammen med to af de store drenge. De har bidt deres æblestykker ned til noget der ligner halvmåner eller en racerbil. De kører rundt om kopperne, hurtigere og hurtigere så de er lige ved at vælte vandkanden. ”Se min bil, nej se nu min, den er hurtig! Pædagogen spørger dem ”Kan man spise jeres biler?” De tænker over det og siger ”ja!”. ”Må jeg se?” Drengene bider af deres æbler. Pædagogen spørger om hun også må smage. ”Ja det må du gerne.” Hun leger at hun tager en bid og drengene spiser videre.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø i Amager Klynge E er orienteret mod barnets hverdagsliv i institutionen. Hverdagslivet udspiller sig i interaktionerne og samspillet mellem børn og voksne. De interaktioner og samspil er præget af anerkendelse og opmærksomhed over for barnets perspektiv. Vi organiserer os, så vi kan bedrive pædagogik hele dagen – både ude og inde. I vores organisering tilstræber vi at møde børnene i mindre grupper og herved skabe grundlag for fælles refleksion og delt opmærksomhed. Vi organiserer os således, at vi skaber mulighed for overblik såvel som fordybelse. Gennem faglig refleksion justerer vi løbende på det fysiske læringsmiljø og vi er opmærksomme på at inddrage legepladsen som et pædagogisk læringsmiljø. Gennem arbejdet med de seks læreplans-temaer, sikrer vi bredde og variation i det daglige pædagogiske læringsmiljø.

I den konkrete pædagogiske dagligdag betyder det f.eks.:

Vi tror, at børn lærer bedst, hvis de har indflydelse på processen. I børnehaven tager vi derfor udgangspunkt i hvad børnene er optaget af, og interesserer sig for, leger, og undrer sig over. De udforsker og reflekterer og deres nysgerrighed driver projekterne fremad. Børnene er aktive i processen og finder det meningsfyldt. Hver stue har tre aldersopdelte grupper som vi arbejder i hver formiddag. Børnene undrer sig sammen og sammen med de voksne.

En af grupperne er på byggelegepladsen, hvor de er i gang med at bygge en rumraket som del af et rumprojekt. En af de ansatte på legepladsen joker om at der bliver leveret toilet til rumraketten i morgen. En af drengene stopper op, og siger – et rumtoilet... gad vide hvordan det ser ud? Pædagogen spørger – hvordan tror du det ser ud? Og udvider efterfølgende spørgsmålet til hele gruppen – hvordan tror I det ser ud? Børnene får en god snak som fortsætter når de er tilbage i børnehaven, hvor de diskuterer sig frem til en hypotese. Efterfølgende taler de om hvordan de kan finde ud af, om det de tror, nu også er rigtigt. Projektet har nu fået en ny drejning, da børnene går på jagt efter viden om astronauternes liv i rummet. Ved at følge børnenes refleksioner kommer man tit et andet sted hen med et projekt, end man havde forventet sig

Pædagogernes rolle er at stille åbne spørgsmål og hjælpe børnene selv at finde svar på det de undrer sig over. At hjælpe dem at gå dybere ind i et emne. Børnene forsker – og vi forsker sammen med dem. Frokosten bliver tit brugt som en ”del-evaluering”, hvor vi blandt andet sammen taler om hvad vi har lavet og hvordan børnene synes det har været – og hvad vi skal lave næste gang.

Vi er bevidste om at bedrive pædagogik hele dagen og at der er læring hele dagen – i leg, i grupperne, til spisning, på badeværelset osv. Ofte bliver børnene optaget af noget vi voksne har prøvet før – men vi lader børnenes spørgsmål og ideer bestemme retningen for hvad der skal ske og det giver os alle sammen nye oplevelser og nye erfaringer. Børnene hjælper os og hinanden med at komme ”ud af skabelonen”.

I Reggio Emilia siger man at et barn har 100 sprog og lærer af dem alle. Børn lærer med kroppen og gennem sanserne og det er vigtigt at vi udfordrer og spejler det de er interesseret i. Der skal være plads til forskellige læringsstile og stuerne er indrettet sådan, at der er forskellige små kroge og hjørner der skaber ro og fordybelse og prikker til børnenes nysgerrighed. Der er kreative materialer i børnehøjde som børnene frit benytter sig af. Vi arbejder meget med REMIDA, genbrugsmaterialer, der ikke har en given funktion, men inspirerer til at bruges igen og igen på forskellige måder, som hele tiden kan udvikles.

Rundt omkring på stuerne hænger dokumentation af det børnene arbejder med i deres grupper. Det er billeder af børnene medens de fordyber sig og billeder af det børnene er optaget af, såvel som det børnene har skabt. Det bliver præsenteret sammen med børnenes egne fortællinger så børnene kan se at vi respekterer deres arbejde og tillægger det værdi. Dokumentationen bliver også brugt til at fastholde børnenes interesse og til at finde ud af, hvordan vi bevæger os videre ind i processen. Dokumentationsformerne er en del af den fælles læring.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I **samarbejdet med forældrene** ligger vi i klyngen vægt på at etablere et grundlæggende tillidsfuldt forhold, der er præget af gensidighed og anerkendelse. Vi arbejder målrettet og løbende med forventningsafstemning ift. vejledning og vores løbende samarbejde generelt. Vi ønsker at udvikle stærke samarbejder med forældrene, der kan understøtte vores arbejde med barnet. I samarbejdet sætter vi også fokus på forberedelse af forældrene ved overgange i barnets liv. Det kan være i overgange mellem vuggestue og børnehave, såvel som overgangen til fritidshjemmet og skole. I det mere overordnede forældresamarbejde har forældrerådet og forældrebestyrelsen også en stor betydning. Vi samarbejder med forældrebestyrelsen blandt andet om evaluering af læreplansarbejdet og overgangene mellem hjem og institution såvel som overordnede temaer for institutionerne og klyngen.

I den konkrete pædagogiske dagligdag betyder det f.eks.:

Vi lægger stor vægt på at børnene får en god start i institutionen. I vuggestuen og i børnehaven modtager den primære voksne barnet og forældrene den første dag. De er sammen med forældrene og deres barn på stuen og laver en forventningsafstemning, hvor fokus er på barnet. Forældrene fortæller om deres barn og familie, om barnets styrker, ressourcer og behov. Pædagogen fortæller om hverdagen og rutiner og pædagogik i institutionen. Sammen lægger vi en ramme for barnets start i institutionen. Denne periode er betydningsfuld for den resterende tid i institutionen, da det er her man begynder at lære hinanden at kende og begynder at opbygge en ligeværdig, tillidsfuld relation med barnet og forældrene. Vi er samarbejdspartnere om barnets trivsel og udvikling, i den tid barnet går i institutionen. Hver start er forskellig, da børn og familie er forskellige, men det fælles mål er, at barnet skal have en dejlig tid med trivsel, udfordringer, venskaber og udvikling.

Vi lægger vægt på at inddrage forældrene i børnenes hverdag og opfordrer børnene til at vise og fortælle sine forældre hvad vi har lavet i gruppen, når de bliver hentet. Børnene bruger dokumentation til at understøtte fortællingen og forældrene bruger tid sammen med dem inde på stuen. Vi hænger sedler op hvor vi efterlyser forskellige materialer – tegnepapir, paprør, vinpropper osv. og børnene er glade og stolte når de medbringer noget hjemmefra der kan bruges i institutionen. Indimellem bruger vi tid på forældremøder til at give forældrene en opgave hvor de skal bygge noget sammen af REMIDA materialer. Det skaber respekt og forståelse for børnenes arbejde, hvilke udfordringer de møder og hvad de lærer i grupperne. Vi opfordrer forældrene til at lave legeaftaler i weekenderne og støtte op om børnenes relationer.

Vi vægter de små samtaler med forældrene når de afleverer eller henter børnene. Vi tilbyder forældresamtaler 3-6 måneder efter institutionsstart. Derudover tilbyder vi ved behov samtaler ved overgang til børnehave og ved skolestart, samt samtaler i tilfælde af at barnet udviser udfordringer i forhold til trivsel eller udvikling. Ligeledes i tilfælde af at forældrene har spørgsmål og bekymringer omkring barnet eller børnegruppen.

Vi inviterer forældre og søskende til Sommerfest med underholdning og fælles spisning. I december inviterer vi til Julefest.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Når vi i Amager Klynge E arbejder omkring **børn i udsatte positioner**, gør vi det med en opmærksomhed og respekt for det enkelte barn og deres forskellige udtryk. Vi er meget opmærksomme på, at særligt børn i udsatte positioner har brug for en institutionskultur, hvor den faglige refleksion

prioriteres højt. Det er en faglig refleksion der blandt andet etableres gennem S.O.S. analyser og vores arbejde med praksisfortællinger. Den faglige refleksion er yderligere resurseorienteret og som udgangspunkt, er vi opmærksomme på, at udsatte positioner kan være midlertidige og samtidig optræde i nogle sammenhænge og ikke i andre. For at fremme alle børns deltagelsesmuligheder i forskellige typer af fællesskaber undersøger vi og reflekterer løbende over deltagelsesbetingelserne i institutionens hverdagsliv såvel som deltagelsesbetingelserne i børne- og vokseninitierede aktiviteter.

Alle børn kan af forskellige årsager og i længere eller kortere tid være særligt udsatte og sårbare. Med udsathed tænker vi på børn, som ikke trives og/eller udvikler sig alderssvarende. Med 'børn i udsatte positioner' forstår vi bl.a. børn som er i følgende situationer:

- Skilsmisse
- Dødsfald
- Sygdom
- Flytning
- Familieförögelse
- Sproglige vanskeligheder
- Motoriske vanskeligheder
- Kognitive, psykiske og eller følelsesmæssige vanskeligheder
- Mobning
- Manglende legekammerater
- Misbrug i hjemmet
- Overgreb
- Traumatiserende oplevelser
- Udfordrerne udviklingsperioder

I dagligdagen kommer vores konkrete arbejde med børn i udsatte positioner f.eks. til udtryk ved det udvidede forældresamarbejde: F.eks. omkring et barn, som havde svært ved at blive afleveret efter en ferie. Her samarbejdede personalet på stuen med forældrene omkring afleveringssituationen, hvor forældrene fortalte lidt om hvad de havde lavet i ferien, således at personalet kunne tale med barnet om det når forældrene var gået.

En anden situation, der viser, hvordan vi arbejder omkring børn i udsatte positioner: Et barn i børnehaven havde tegn på manglende evne til at udvise empati over for andre. Der blev derfor etableret et tæt samarbejde med forældrene, hvor de enkelte episoder blev drøftet. Der var især fokus på de episoder hvor han interagerede godt med andre børn. Her samarbejdede personalet med forældrene, for at finde ud af hvordan de bedst understøttede ham der, hvor det fungerede godt - både i hjemmet og i institutionen. En af metoderne til dette var, inddragelse af institutionens tilknyttede socialrådgiver, som holdt møder både med børnehave/forældre, men også med forældrene separat, for at understøtte dem i deres forældreskab.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

I Amager Klynge E har vi et stærkt samarbejde med fritidshjem og skole. Dette samarbejde styrker **sammenhængen til børnehaveklassen**. Det stærke samarbejde, der sikrer en god overgang, er blandt andet etableret gennem en videnoverdragelse der følger barnet fra vuggestue til skole. Det er også prioriteret, at fritidshjems pædagogerne kommer på besøg i børnehaverne, så der kan dannes kendskab og spirende relationer. Herigennem sikrer vi en høj grad af tryghed og forudsigelighed i overgangen mellem børnehave og børnehaveklasse/fritidshjem.

Børnene er i gang med en rejseproces fra forskellige børnehaver og med forskellige identiteter, derfor har vi valgt at have aktiviteter på tværs, i mindre grupper, for at skabe en fælles identitet. F.eks. navnesang til samlinger og fælles daglige rutiner i andre tidspunkter, de demokratiske læreprocesser f.eks. at vente på tur, række hånden op, osv.

For at skabe de bedste og tryggeste rammer for nye børns overgang fra børnehave til fritidsinstitution/skole gør vi følgende:

- Vi tager på skolebesøg med storegrupperne. Vi besøger alle de skoler hvor vi har nogen i gruppen der skal starte. Vi udarbejder ”skolespørgsmål” hvor børnene hver især finder på et spørgsmål til skolen, som de gerne vil have svar på – ”Hvordan får man venner, får man lektier for? Hvordan lærer man at læse? Hvor er toilettet? ” Børnene laver en tegning til og stiller de samme spørgsmål i alle de klasser de besøger. Det giver tryghed at se hvor ens venner forsvinder hen efter børnehaven og giver ro i maven at sammenligne de svar man får.
- Vi bliver inviteret hen til vores primære samarbejdsfritidshjem og bruger de oplevelser vi får til en snak om fritidshjem / KKFO.
- I klyngen har vi udarbejdet en kanon som vi bruger for at gøre overgangen fra vuggestue til børnehave og børnehave til fritidshjem mere genkendelig. Den består af sange, rim og remser, bøger og lege og vi bliver inviteret til en række sangdage på vores primære samarbejdsskole i løbet af foråret. Der synger vi blandt andet de sange der er en del af kanon og det skaber tryghed og genkendelighed.
- Fritidshjemmet og børnehaverne laver en fælles legedag hvor børnene optræder med de sange de har øvet på.
- Der arrangeres åbent hus-arrangementer før børnene starter på fritidshjemmet.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi har et godt samarbejde med det lokale bibliotek, hvor vi blandt andet udstiller nogle af børnenes kreative produkter. Derudover samarbejder vi med Partnerskabet Urbanplanen, de bemandende legepladser i området, naturcentrene, flere handlende fra det lokale erhvervsliv og vi bliver inviteret til forskellige aktiviteter på plejehjemmet ved siden af institutionen. Vi har et samarbejde med de lokale skoler og vi inddrager forældrene når de har kompetencer vi kan bruge. F.eks. har vi flere politiforældre, der har vist deres politibil, hunde og forskelligt udstyr frem. Vi bestræber os hele tiden på at udvide vores samarbejdsnetværk med inspiration fra den måde man tænker institutionen ind i det omgivende samfund i Reggio Emilia.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børn har brug for at udfolde sig fysisk, løbe, klatre og bevæge sig rundt i sin hverdag – og de har også brug for at finde ro og få mulighed for at fordybe sig. Vi indretter os så vi kan tilbyde begge dele og er bevidste om at inddrage legepladsen. Vi har et begrænset antal kvadratmeter indenfor og de store, fysiske armbevægelser foregår (med undtagelse for vuggestuens mindste børn) udenfor – men vi prioriterer at give børnene gode tilbud på legepladsen, så de har lyst til at lege derude og efterspørger at komme derud. Vi indretter os –inde og ude- med legezoner der er æstetisk tiltalende og pirrer nysgerrigheden hos børn og voksne. Legezonerne har legetøj og materialer i børnehøjde, de inspirerer til kreativitet og indbyder til mange forskellige lege. Legetøj og materialer er tilpasset børnenes alder og interesser og skal være spændende og inspirerende.

Vi mener at æstetikken og de hundrede sprog er uadskilleligt integreret i det pædagogiske læringsmiljø og dette afspejles i valg af materialer og den børnedokumentation der er at finde rundt i institutionen. Malerier, tegninger, genbrugskreationer, billeder og udsagn fra børnene på stuerne skaber liv og kontinuitet i de projekter vi fordyber os i og viser børnene at deres arbejde bliver værdsat.

I børnehaven er der lysborde og farveopdelte bølter med Remida materialer børnene undersøger, belyser og laver mønstre med. Da de nye små børn starter guides de gennem stuerne og lærer hvordan man bruger materialerne og passer på det de og de andre børn har skabt.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

På Peder Lykkes Vej går vi på opdagelse sammen med børnene, store og små. Vi undrer os sammen, forsker sammen og nyder at være nysgerrige sammen. Vi bestræber os på at børnene får fornemmelsen at ingenting er umuligt, og at du kan afprøve alt fra forskellige vinkler. Hvis du ikke lykkes første gang, prøver vi bare sammen igen. Det skaber gåpåmod og lyst til at lære hos store og små.

Vi arbejder ofte i små grupper, i vuggestuen og i børnehaven, og har fokus på at skabe omsorg, tryghed og nærvær, så alle børn føler sig set og værdsat og føler at de har noget at bidrage med. Sammen skaber vi en fælles bevidsthed omkring at alle i gruppen er værdifulde, og selv om vi er forskellige er vi alle er lige gode og at alle bliver anerkendt for sin indsats, uanset om den er stor

eller lille. Vi fordeler os rundt omkring på stuerne, i børnehaven, på legepladsen og i nærområdet, så vi skaber plads til ro og fordybelse i leg og udforskning for alle uanset hvad de er optaget af.

I vuggestuen har vi fokus på selvhjulpethed, at børn er kompetente og kan rigtig mange ting, samtidig med at vi øver samarbejde, det at hjælpe hinanden og løse opgaver sammen. For eksempel øver de små børn sig i selv at tage sko på i garderoben, medens der sidder en voksen ved side af og støtter dem. Det kan godt være svært og tage lang tid at få en sko på. Vi oplever ofte at der kommer et større barn forbi, stopper op, tager skoen og giver den lille skoen på. Selv om det var meningen at det lille barn skulle tage skoen på, er det dejligt at se hvordan børnene hjælper og viser omsorg for hinanden. Vi fordeler os i huset, så den voksne kan fordybe sig i en aktivitet indenfor eller udenfor, med få børn, hvor de har ro til at afprøve ting i deres eget tempo. Vi har fokus på gentagelse og genkendelighed, så vi skaber tryghed og ro til at udforske verden sammen.

I børnehaven bygger vi videre på det fundament vuggestuen har lagt, og går på opdagelse og undrer os sammen med børnene. Vi tager udgangspunkt i børnenes spørgsmål, tanker og teorier om hvordan verden hænger sammen. F.eks. er vi på legepladsen når der kommer en sky for solen. En af drengene siger til den voksne – ”hov, solen er gået væk!” Pædagogen griber spørgsmålet og sender det tilbage – ”hvor tror du den er gået hen?” Barnet tænker over det og kommer med et forslag som de diskuterer og tager med til frokost for at vende det med resten af gruppen.

Vi prøver at vise børnene at der ikke er nogle teorier/idéer der er for skøre eller forkerte og at når tingene ikke lykkes med det samme, er det bare et skridt på vejen til at lykkes. Vi oplever at det skaber gåpåmod og sørger for at børnene lærer at tidligere fejl og tør at prøve igen.

Vi reflekterer og evaluerer løbende sammen med børnene, så at de hele tiden har indflydelse på hvad retning vi bevæger os i, hvad vi skal lave næste gang vi har gruppe.

Vi dokumenter sammen med børnene, nedskriver deres fortællinger om hvad vi har lavet i gruppen, hvad de har bygget og hænger op sammen med billeder af og de ting de har skabt. Børnene kan se sig selv, høre deres ord læst højt og se de ting de har skabt udstillet på stuen.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

På Peder Lykkes vej arbejder vi daglig med børnefællesskaber. Det sker i de små grupper på stuen, stuevis og på tværs af huset. Det foregår til samling, til spisning, i aktivitet ude som inde og på legepladsen, også hen over hegnet mellem vuggestuen og børnehaven.

Vi har fokus på børnenes deltagelsesmuligheder i fællesskabet, da alle børn har forskellige udgangspunkter og forudsætninger for at indgå i et børnefællesskab. Vi tager udgangspunkt i det enkelte barn og støtter dem på den måde der bedst passer deres behov. Vores mål er at alle børn indgår i positive legerelationer og venskaber.

På Peder lykkes vej arbejder vi med at give børnene en god start i institutionen. Det gør vi ved at forberede børnene på at der kommer et nyt barn.

I vuggestuen gør vi det samme dag barnet starter. Vi fortæller hvad barnet og viser dem hvilket skab barnet skal have.

I børnehaven taler vi om det op til det nye barn starter, og taler om hvordan vi alle sammen kan hjælpe det nye barn med at blive glad for at gå i vores børnehave. Vi forbereder det nye barns velkomst, ved at børnene laver et velkomstskilt sammen med en voksen.

Børnene i den lille gruppe barnet som barnet bliver tilknyttet, i vuggestue og børnehave, spiller en vigtig rolle for at det nye barn bliver en del af fællesskabet. De voksne går ind i legene sammen med børnene og støtter dem i at danne og fastholde relationer. Dette arbejder vi med dagligt, i de år vi har børnene i institutionen.

Vi hjælper børnene med at udvikle deres evner til at navigere i konflikter. I vuggestuen italesætter vi hvad der er sket og hjælper dem med at finde en løsning– ”I ville begge have den blå bil og så kom han til at slå dig - skal vi finde en blå bil mere så I får en hver?” – og I børnehaven hjælper vi dem med selv at prøve at løse konflikterne – hvad skete der? Hvad gjorde du så? Hvad synes du vi skal gøre sammen nu?

Vi opfordrer børnene til at være små hjælpere og vise omsorg for hinanden. I vuggestuen kan man godt komme til at tabe sutten når man græder – så hjælper de andre der sidder ved siden af, med at samle den op og putte den ind i munden på den som er ked af det. Når de spiser frugt, tager man selv et stykke – og så sender man fadet videre til det næste barn. Børnene bliver trygge ved hinanden og optaget af, hvad de andre laver. Det inspirerer parallelle, de vil også prøve det de andre laver.

Når der er nogen der har faldet og slået sig i børnehaven, hjælper og trøster de andre børn. Giver dem en krammer eller følger dem hen til en voksen. Børnene hjælper hinanden med at nå ting de ikke selv kan, bære ting der er for tunge osv. De lærer at samarbejde og at man sammen kan mere, end man kan alene.

Vi oplever, at det at være fælles om noget, skaber lyst til at deltage og prøve nye ting. I vuggestuen kan det være at deltage i samling eller at prøve at komme i et kuglebad sammen med de andre. Vi tilpasser aktiviteterne og forventningerne til børnene efter deres evner og behov. F.eks. starter vi vores samlinger med alle børnene på stuen – og når de små et stykke ind i aktiviteten bliver optaget af noget der foregår uden for vinduet, for eksempel en fugl, kravler barnet derhen og undersøger det, medens de større børn fortsætter med at holde samling. Når barnet er færdigt med at kigge på fuglen, kommer det tilbage til samlingen igen.

I børnehaven arbejder vi projektorienteret, med kreativt skabende processer. Vi taler med hinanden på tværs af stuen /stuerne om hvad de er optaget af for. Børnene skiftes til at fortælle om hvad de har lavet og hvordan, og viser sine ting frem, eller billeder af hvor de har været henne på tur. Det gør, at de andre børn respekterer og passer på de ting der står udstillet på stuen, og er optaget af, hvordan tingene udvikler sig. Børnene har hele tiden medindflydelse og medbestemmelse på hvor vi bevæger os hen i de projekter vi arbejder med i grupperne. Til frokost taler vi sammen om hvad vi har lavet i gruppen i dag, hvad børnene synes om det, hvem der mangler at lave hvad, og hvad vi skal arbejde videre med. Det skaber ejerskab og lyst til at arbejde videre. Ofte bliver projekterne meget lange og bevæger sig i retninger vi ikke havde regnet med.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Nyere forskning viser, at en af de mest effektive metoder til sprogstimulering er spontantale, det vil sige, alle samtaler der opstår uden forudgående forberedelse mellem børn og voksne. Derfor er vi meget optaget af at fordybe os i de samtaler der opstår hele dagen sammen med børnene. Når vi modtager børn om morgenen, spiser frokost sammen, pusler et barn, deltager i aktiviteter – eller sidder ved siden af i sandkassen. Vi bestræber os på at lave mange turtagninger og at afvente børnenes svar, give dem tid til at finde ordene til at udtrykke sig. Vi er bevidste om at stille spørgsmål der lægger op til lange svar, ikke kun ja og nej. Vi er nærværende og tilgængelige i vores samvær med børnene og vores opgave er, at tilbyde os og vise at vi er interesseret.

I vuggestuen er imitation og turtagning vigtige elementer i sprogarbejdet. Imitation træner turtagningen og turtagningen er en af forudsætningerne for at udvikle et verbalt sprog. Vi arbejder med ”sprogbad” ved at sætte ord på vores og børnenes handlinger. ”Nu går vi ud på badeværelset og skifter din ble”, ”Se, jeg åbner døren”, ”Se, nu tager du gafflen ind i munden”. For eksempel: Et barn i vuggestuen taber sin sutsko. Pædagogen siger ”Hov, du har da tabt din sutsko.” Næste dag taber barnet igen sin sutsko. Barnet siger ”Sko!” Pædagogen siger, ”Ja, du har tabt din sutsko.”

Børnene oplever en succes som de får lyst til at gentage og turtagning er deres kontakt til omverdenen. Vi har fokus på det nonverbale sprog, børnenes fagter og grimasser og italesætter børnenes hensigter – ”Du vil have den røde bil”. Vi bruger leg, pegebøger og udpegning af handlinger og genstande.

Børnene oplever en succes som de får lyst til at gentage. Vi har fokus på det nonverbale sprog, børnenes fagter og grimasser og italesætter børnenes hensigter – ”Du vil have den røde bil”. Vi bruger leg, pegebøger og udpegning af handlinger og genstande.

Hos de større vuggestuebørn og børnehavebørnene bruger vi tid på at styrke ordforrådet – der er forskel på at løbe, spurte og race afsted. Alle træer er ikke bare træer. Der er æbletræer, pæretræer,

og nøde træer. Børnene skal møde mange forskellige ord der udtrykker næsten det samme, igennem samtaler, leg og læsning. Dette skal føre hen til et mere nuanceret sprog.

Vi leger med rim og remser og bruger fagter når vi synger, især i vuggestuen, så selv de børn der ikke har så meget verbalt sprog, kan være med i sangen.

Vi indretter stuerne, så de opfordrer til nysgerrighed, spørgsmål og fordybelse. Legetøj og materialer skal være tilgængelige, forskellige og tiltalende samt afspejle børnenes interesser.

Vi bruger dokumentationen der hænger på væggene og står rundt omkring på stuen, til at præsentere børnene for skriftlighed. Vi bruger billeder og børnenes fortællinger til at tale om det vi har oplevet sammen og finde ud af, hvor vi skal bevæge os hen. Vi går på tur til biblioteket og låner bøger om det emne børnene er optaget af og bruger dem til at understøtte børnenes interesse og til at finde svar på det børnene undrer sig over. Vi låner også billedbøger og læser sammen med børnene i små og store grupper, i løbet af dagen.

Vi følger børnenes sprogudvikling fra fagter og grimasser til begyndende sætninger og ser gennem vuggestuen og børnehaven, hvordan børnene kobler flere og flere ord på og udvikler komplekse sætninger. De bliver i stand til at argumentere, forklare og skabe.

Når vi møder ord vi ikke kender, standser vi op og undersøger dem, sætter billeder på så de bliver en del af børnenes forståelsesverden.

En af lillegrupperne i børnehaven var optaget af tissemyrer. De var rigtig glade for sangen Godmorgen sol, hvor to frække fyrer tisser på en tissemyre og sang den igen og igen. Efterhånden at de lærte teksten begyndte børnene at undre sig over ordene Bellis og Viol der er med i sangen og spurgte den voksne om hvad det mon var for noget. Gruppen gik på tur og fandt bellis og violer som de plukkede, duftede til og undersøgte. Efterfølgende malede de violer og byggede bellis af ReMida materialer.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Vi bruger vores krop og vores sanser hele dagen, hver dag. Vi er ude alle dage, året rundt og nyder at vi befinder os i et område hvor vi, på trods af at vi er inde i byen, har naturen i vores baghave. Vi bruger vores nærområde der er fyldt med gode legepladser, besøger dyrene på bondegården, udfordrer vores grænser ved at lege og bygge på byggelegepladsen og tager på ture ud i det grønne, til Englandsparken, med de gode klatretræer, og til Amager Fælled.

I både vuggestuen og børnehaven arbejder vi på skift med rytmik, musik, motoriklege, børneyoga og børnemassage. I børnehaven tager storegrupperne sammen på tur til Sundby hallen, hvor de øver sig i at skifte til gymnastiktøj, holder fælles samling hvor de øver at sige noget foran mange børn, og leger regellege sammen.

I hele huset arbejder vi med at bruge alle sanserne, at udfordre og udforske dem og kan godt lide at tage naturen med indenfor. Vi samler materialer på vores ture som vi tager med tilbage og bygger med.

En af vuggestue stjerne arbejder med et projektforsøg omkring vand. En dag var de ude i silende regn og oplevede vand med hele kroppen. De stod under dryppende tagrender og mærkede hvordan det følte. De hoppede i, satte sig ned i og lagde sig ned i vandpytter. Børnene har lavet isterninger som de har mærket på og smagt på. De har malet med vand og maling i vandpistoler og har udforsket og eksperimenteret med alle sanser.

I børnehaven er en storegruppe på tredje år optaget af Mimbo Jimbo og har i løbet af det sidste år afprøvet forskellige ting som der sker i Mimbo Jimbo bøgerne. De har malet med biler og tennisbolde, stegt spejlæg og spist dem, og er i gang med at bygge et Gåhus på byggepladsen. En efterårsdag talte de sig frem til at de ville prøve at rulle sig i ler – ligesom Mimbo Jimbo gjorde. Det var desværre blevet for koldt til at de kunne tage badetøj på at rulle sig i mudder ude på fodboldbanen, men de kunne godt lave mudder fodbad ude på badeværelset. Det brugte de en formiddag på, til stor fornøjelse.

På Peder Lykkes vej udforsker vi med vores kroppe og hvad de kan og sætter ord på hvad vi kan mærke, føle og se. I vuggestuen taler vi om at vi fryser, sveder, er sultne, tørstige og trætte, i forbindelse med mad, leg og putning, yoga mm. Vi vasker hænder og leger med vand. Vi putter kugler i store baljer og rutsjer rundt. Vi cykler, kravler og klatrer, igennem tunneller og op og ned ad bakker. Vi bager boller og finder ud af hvordan dej føles på fingrene. I børnehaven slår vi kolbøtter, står på hænder, hopper, hinker og triller – og taler om skelettet, musklerne, bakterier og hvad børnene ellers bringer på banen. Vi taler om vejret udenfor og hvad tøj man skal have på, på legepladsen?

Vi arbejder alle sammen med at tegne, lave perleplader, klippe, male, forme ler og meget, meget mere. Vi laver puslespil og leger med klodser og øver balance og hvordan vi får små ting at sidde sammen. Vi tilpasser materialet efter alder og evner. I børnehaven er vi meget glade for at bruge limpistoler, som børnene hurtigt mestrer.

Vi arbejder meget kreativt i vores projekter i vuggestue og børnehave og prøver hele tiden at bruge materialer der udfordrer sanserne på forskellige måder. I vuggestuen har børnene malet med krydderier. De var med til at blande henholdsvis karry, friskmalet kaffe, kanel, spidskommen, gurkemeje og paprika op med vand. De fik pensler og malede med de forskellige krydderier på papir. Det duftede i hele vuggestuen!

I vuggestuen fandt vi nogle store sansekasser frem som børnene kunne prøve at gå i med bare tæer. I den første kasse var der tørre blade, i de næste var der tørt sand, kartoffelmel, grønne linser, kogt spaghetti og til sidst en balje med vand. Alle stuerne kom med udenfor og medarbejderne hjalp de børn der havde brug for det med at komme op i, igennem og ud af kasserne. Børnene var fascinerede og alle børn var med. Nogle sad og kiggede, andre mærkede med fingrene, og de fleste ville gerne op og gå i kasserne.

I børnehaven er den ene lillegruppe optaget af Elmer den ternede elefant og den jungle han bor i. De fik en papkasse med et hvidt papir i, lidt blå maling, lidt gul maling og en håndfuld glaskugler. De fik at vide at de skulle dryppe maling på papiret og ellers fik de lov til at prøve at se hvad der skete. Børnene kom maling og en glaskugle op på papiret i kassen og prøvede at få kuglen til at trille. Da den gjorde det kom der et spor af maling. Børnene kom de andre kugler ned og rystede løs indtil malingen begyndte at sprede sig over hele papiret. Men hvad var nu det? Der var ikke kun gul og blå maling, men også grøn? Og til sidst blev det hele junglearvet? Hvordan mon? Det diskuterede de hele dagen – og gentog forsøget næste dag.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Som beskrevet i tidligere kapitler bruger vi naturen i vores nærområde. Vi tager på insektsamlerture i krattet ved kælkebakken. Klatrer i træer i Englandsparken. Fisker efter haletudser og småfisk på fælled. Fodrer gederne, klapper kaninerne og samler æg på bondegården. Vi finder biller, snegle, bænkebidere, edderkopper og regnorme på legepladsen og undersøger dem med lup og forstørrelsesglas. Vi går på ture og kravler, ruller, klatrer og rutsjer.

I vuggestuen går vi tit på opdagelse i bladene på legepladsen. Et af børnene opdager en regnorm i hækken. Han siger: Hov! og peger. Der er flere børn der kommer hen og kigger. Hvad er det? De kigger og kigger. Den voksne står ved siden af og spørger: Hvad er det? Det er en regnorm. Det første barn samler regnormen op – og lægger den hurtigt ned igen. Børnene ved siden af kigger på – men tør ikke at røre. Den første samler regnormen op igen, kigger på den og rækker den til et andet barn. Barnet kigger på ham og hen på den voksne. Den voksne siger – det er en regnorm. Vil du prøve at holde den? Barnet tager imod regnormen. Mærker på den og lægger den så fra sig igen.

Vi har ofte børn der er optaget af sommerfugle, og har i den forbindelse udklækket sommerfugle på stuerne. Vi går på tur og lytter til fugle, ser om vi kan få øje på

dem og finde ud af, hvad de hedder. Vi plukker blomster, tager dem med hjem og taler om hvad de hedder. Forår og sommer planter vi blomster, frugt og grønsager i vores plantekasser på legepladserne. Børnene holder nøje øje dag for dag, på om der er noget der er begyndt at vokse og hvis tur det er at vande. Vi planter karse op til påske og samler blade som vi presser og hænger op, maler på eller bygger med. Vi går ture i nærområdet og samler brombær, solbær, mirabeller, blommer, hasselnødder og tager med hjem og spiser.

Vi gør børnene opmærksomme på, at naturen er noget vi skal passe på og pleje. At vi ikke smider skrald når vi er på tur og samler ting op der ikke skal være i naturen. At vi kan bruge og genbruge ting igen og igen på mange forskellige måder. Vi bruger genbrugsmaterialer – ReMida -, til at bygge med, sortere og lege med. Vi opfordrer børnene og deres forældre at samle ting sammen vi kan bruge – pap rør, propper, kapsler, sjove pinde med mere. I børnehaven er børnene meget optaget af når de har haft noget med, og de er meget glade for at farvesortere det og lægge det i vores kasser, så det er klart at bruge. De har lært, at vi kan genbruge næsten alt.

Billede fra ReMida rummet

I børnehaven har vi et tæt samarbejde med byggelegepladsen, hvor vi laver mad på bål og bruger deres ekspertise til at hjælpe os med at bygge ting når vi har brug for det. En af storegrupperne er i gang med at bygge et Gåhus der kan bevæge sig, henne på byggelegepladsen. Byggelegepladsen har også bedt børnehaven om hjælp til at fremstille skilte til deres nye plantekasser og børnehavebørnene er derfor i fuld gang med at sømme skilte ude på legepladsen, som de stolt afleverer efter hånden at de bliver færdige.

Vi laver forskellige fysik og kemi eksperimenter med børnene. Får en hvid blomst at skifte farve ved at stille den i forskelligt farvet vand, bygger ballonraketter, suger et æg ind i en flaske, blander vand og kartoffelmel sammen og undersøger hvad der sker.

I børnehaven var en gruppe optaget af skyer og regnbuer. Børnene lavede forskellige eksperimenter, hvor de blandt andet fremstillede en regnbue ved hjælp af prizmer og lommelygter, og en sky af damp. Et af børnene spurgte hvordan en sky smagte? Det affødte en længere diskussion hvor børnene talte sig frem til at en sky lignede en marengs. Derfor fremstillede børnene marengs – og voila – et stykke sky til spising!

Vi benytter os af naturcentre på Amager og har før haft projektforsøg i partnerskab med dem. Vi besøger også Københavns naturhistoriske museer, zoologisk museum, geologisk museum mv.

Vi tænker matematisk opmærksomhed ind i hverdagen. Børnene tæller f.eks. hinanden når vi holder samling og dækker bord. I vuggestuen sætter de voksne det antal kopper frem der passer til antallet af børn. Så tæller børnene og de voksne sammen medens der bliver hældt vand i kopperne, hvorefter kopperne deles ud. Børnene er også med til at bage hvor de måler op og vejer, så det hele passer. Børnehavebørnene er optaget af at sortere ting i farver, former og størrelser, magneterne i kassen, maden og porcelænet i dukkekrogen, det hele bliver sorteret og ordnet efter farve og størrelse. "Se, vi har lavet en regnbue" fortæller de.

I børnehaven er børnene også optaget af at måle og sammenligne hinanden med målebånd og lineal - hvor højt er deres tårn er blevet, hvor stor skal det være som vi er ved at bygge, hvilket barn er jeg højere end og hvilket er jeg mindre end.

Den ene mellemgruppe i børnehaven er i gang med et projekt hvor de har aftalt at de skal bygge en stor sødrage sammen. Børnene har lavet en fælles arbejdsstegning, og skulle derefter prøve

at måle sig frem til hvor stor dragen og den dele skulle være. Børnene viste frem med hænderne – "så stor skal den være" og prøvede derefter at måle det ved et målebånd.

I hverdagen sætter vi ord på de forskellige former som børnene møder – vil du række mig den runde klods eller den kvadratiske magnet? mm.

I vuggestuen udforsker børnene former og størrelser ved blandt andet at lege med put-i-kasser og ReMida materialer.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I hele huset arbejder vi med forskellige kreativt skabende processer. Da vi er en Reggio Emilia inspireret institution, mener vi at børnenes æstetiske udtryk er en vigtig del af deres 100 sprog. Ved at benytte medier, som malning, tegning, modellering, byggeri, rollelege mm. kan børnene udtrykke det, der ellers kan være svært at udtrykke alene ved verbalt sprog. Derfor mener vi også at deres udtryk skal behandles med respekt og nysgerrighed. Deres produkter udstilles på en visuelt inspirerende måde, som indbyder til en fælles følelse af at disse har værdi.

I børnehaven står genbrugsmaterialer, lim, perler, pailletter, sakse, papir, mosaik med mere fremme i børnehøjde til inspiration og brug. For eksempel fik en af drengene en formiddag en idé om at bygge en Minecraft figur. Han fortalte pædagogen på stuen om sin idé og hvilke materialer og farver han havde brug for. Han klippede, limede og var meget fokuseret. Det inspirerede andre børn til at komme og bygge sine egne figurer og et fællesskab med fantasifulde idéer opstod omkring bordet.

I vuggestuen introduceres børnene for forskellige materialer, som vi sammen udforsker. Vi maler på papir, sten, paprør, plastikflasker mm. hver gang opfører materialet sig anderledes. Vi tegner, danser, synger mm. alt sammen for at stimulere kreativ virksomhed hos børnene.

Da børnene her introduceres for alle disse forskellige medier til at udtrykke sig, bliver det de skaber ret hurtigt meget avanceret.

Vi bruger stuerne som den tredje pædagog og indretter dem æstetisk inspirerende med tydelige legezoner med forskellige materialer der kan bruges på mange forskellige måder. Legetøjet står tilgængeligt i børnehøjde og afspejler børnenes interesse. Dette inviterer til leg og skaber ro og rammer for fordybelse.

Vi samarbejder med forskellige kulturudbydere i lokalområdet. I vuggestuen bruger vi primært biblioteket og personalet på bondegården, der indimellem tilbyder teaterforestillinger, cirkus mm.

I børnehaven bruger vi også biblioteket og personalet på bondegården og Byggeren og går på museer.

Vi fejrer også årets højtider sammen med børnene. Fastelavn, påske, sommerfest, Halloween, Lucia, børnejulefrokost og julehygge. Til jul går børnene fra børnehaven luciaoptog gennem vuggestuen.

Evalueringsskultur

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Amager Klynge E arbejder vi med en mangfoldighed af pædagogisk dokumentation for at styrke **evalueringsskulturen**. Vi er optaget af, at vores evalueringssarbejde tager udgangspunkt i det enkelte barns læring og udvikling samt hvordan denne læring og udvikling kan evalueres i sammenhæng med læringsmiljøet. På stuemøder og personalemøder prioriteres denne evaluering, så vi sikrer etableringen af et fagligt rum til analyse og refleksion. Vi arbejder målrettet for, at vores evalueringer får fremadrettet betydning for vores pædagogiske dagligdag. Det fremadrettede perspektiv prioriteres for at skabe en evalueringsskultur der for den enkelte medarbejder fremstår meningsfuld. Gennem f.eks. brug af aktionslæring tilstræber vi en evalueringsskultur der er undersøgende og eksperimenterende. Det er vores ambition at udvikle et årshjul til understøttelse af den systematiske evalueringsskultur. Et af de systematiske redskaber, som vi allerede benytter med succes, er SMTTE-modellen. Med SMTTE-modellen sikrer vi blandt andet en systematik i arbejdet med voksen-initierede aktiviteter, men den benyttes f.eks. også i et udviklingsprojekt med fokus på udvikling af legepladsskulturen.

På Peder Lykkes Vej påbegyndte vi sidste år arbejdet med at udvikle en fælles refleksionsrum og en fælles evalueringsskulturs. Vi har taget afsæt i de forskellige metoder der tidligere med succes er blevet brugt i de forskellige afdelinger.

Målet er fortsat at fastholde det tydelige børneperspektiv i både planlægning og dokumentationsmetoder. Vi arbejder med at stille skarpt på den pædagogiske dokumentation, hvor personalet reflekterer sammen over børns og voksnes læreprocesser.

Vi arbejder ud fra en mindmap som alle stuer udfylder på sine børnegrupper. Her beskriver vi børnene, deres interesser og styrker og hvad de er optaget af. I vuggestuen laver vi oftest en samlet mindmap for hele stuen medens børnehaven laver tre mindmaps per stue. En for hver af de tre grupper (lille- mellem- storegruppen). Efterfølgende præsenterer vi på skift vores mindmaps til personalemøderne. Det øvrige personale spørger ind til og giver feedback på det fremlagte.

Ud fra de dialoger og observationer bliver vi klogere på egen og andres praksis. Vi får mulighed for løbende at tilpasse vores læringsmiljø og læringsrum – og hvor vi placerer os i det. Gør vi det vi tror vi gør? Rummer vi alle børnenes læringsstile og kommer rundt om de 100 sprog? Var der noget vi kunne have gjort anderledes? Hvad fungerede godt? Hvad for en rolle spillede jeg? Lyttede jeg til børnene? Var jeg for dominerende eller for passiv?

Formålet er til dels at give faglig sparring, på det der danner udgangspunkt for det videre arbejde med børnene, og dels at styrke den fælles identitet. Når vi ved hvad de andre er optaget af og fordyber sig i sammen med børnene, kan vi komme med forslag og idéer. "Jeg fandt lige det her, kan I bruge det? Har du set at der er en udstilling om..." osv. Vores pædagogiske refleksionsrum bliver større, og det er med til at skabe en interesse for de pædagogiske processer der sker i huset og på tværs af huset. Det bliver legitimt og ufarligt at spørge ind til andres forløb og at bede om hjælp til det man selv arbejder med. Sammen kan vi se nye muligheder og nye løsninger på vores rejse sammen.

Som planlægningsmodel har vi udviklet en sammenkobling af SMTTE med en egenudviklet projektplanlægningsmodel. Modellen indeholder forskellige spørgsmål man kan støtte sig op ad i projektplanlægningen. SMTTEN bliver udarbejdet med afsæt i Mindmappen.

Som del af den pædagogiske dokumentation sigtes også efter at fastholde brug af børnenes produkter. Dette koblet med billeder af børnene i gang med processen, ledsaget af børnenes dialoger undervejs, eller deres efterfølgende udsagn om hvad der sker på billederne. Dokumentationen hænger tilgængeligt for børnene og giver dem ejerskab af egen læring. Vi "giver dem dokumentationen tilbage" og bruger den som udgangspunkt for løbende dialog med børnene om hvad der skal ske, hvad skal vi nu? Det er dokumentationen der binder projekter og aktiviteter sammen for børnene og skaber sammenhæng – den røde tråd for det videre arbejde. Dokumentationen bliver også brugt af børn og pædagogisk personale, til at inddrage børnenes forældre og familier i hvad børnene er optaget af. Selv om vi i øjeblikket er udfordret af Covid-19-begrænsninger i forældrenes færden i institutionen, finder vi alternativer til at inddrage forældrene i den pædagogiske dokumentation.

Vi kan også se værdi i at arbejde med praksisfortællinger, videodokumentation samt aktionslæring, men har valgt at i første omgang fordybe os i foto dokumentation og børneudsagn i arbejdet med at blive klogere på vores praksis. Pædagogisk dokumentation giver ikke altid svar, men stiller må-

ske nye spørgsmål. Alle de forskellige synsvinkler, diskussioner og konfrontationer er vores vigtigste måde at udvikle os. Det at løbende undre sig over vores praksis, at "låne hinandens øjne og ører" giver os ny viden om os selv og børnene, og er en kontinuerlig videreuddannelse.

Derudover er vi begyndt at arbejde med Signs of Safety som refleksionsplatform ift. børn i udsatte positioner og børnegrupper med behov for særlig indsats. Metoden skal på sigt også implementeres som samtaleredskab ved forældresamtaler ift. børn i udsatte positioner.

Sidst men ikke mindst skal der besluttes en kadence for hvor ofte der evalueres ift. den pædagogiske læreplan og hvor ofte der arbejdes med systematisk refleksion og sparring på stuemøder samt personalemøder – alt sammen med fokus på at udvikle det samlede børne- og læringsmiljø.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Da vi som tidligere beskrevet er tre institutioner der er blevet lagt sammen og samtidig har fået ny pædagogisk leder, er der mange forskellige emner vi skal drøfte og tage nye beslutninger i forhold til. Nedenfor er en liste med de fokuspunkter der først og fremmest vil blive fokuseret på i perioden frem til den næste læreplan.

Evaluering af læreplanen sker ved at vi to gange om året på personalemøde eller personalekonference drøfter status i forhold til vores valgte fokuspunkter samt hvilken effekt vores arbejde har for børne- og læringsmiljøet. Disse evalueringer vil i slutningen af den samlede læreplansperiode blive samlet til en samlet evaluering af læreplanen. Derefter vil vi med afsæt i evalueringen beslutte fokuspunkter for den kommende læreplansperiode.

Fokuspunkter for institutionen på Peder Lykkes Vej

1. Reggio Emilia inspireret pædagogik i hele institutionen
 - Hvordan gør VI det?
 - At arbejde med afsæt i det børnene er optaget af
 - Arbejde med temaprojekter
 - Re-Mi-Da
2. Evalueringskultur med et tydeligt børneperspektiv
 - Det er fedt at blive spurgt: "hvorfor?"
 - Vores egen SMTTE Tema/Projektplanlægningsmodel
 - Pædagogisk dokumentation – Foto, praksisfortællinger og børns produkter
 - Sparring og refleksion – på møder og i dagligdagen
 - SOS - Signs Of Safety
 - Kollegial sparring ift. et barn eller børnegruppe
 - Stuemøde eller P-møde
3. Forældresamarbejde
 - Ekstern kommunikation – Både analog og digital (KbhBarn/AULA?)
 - Forældremøder, arrangementer, samtaler
 - Velkomstpjece og hjemmeside
 - SOS - Signs Of Safety ved forældresamtaler om børn i udsatte positioner

Klyngefokus

- Sprogarbejde i Amager Klynge E - Sprogvision 2.0
 - Sprogspydspidser og sprogansvarlige
 - Sprogmapper og sprogevalueringskemaer

Andre temaer

- De små overgange i hverdagen – Nudging og "hvad vil vi lave bagefter?"
- Pædagogisk måltid – Det gode måltid – inddragelse af børnene
- Læring hele dagen
 - Leg/Børneinitierede aktiviteter – Rutiner – Planlagte aktiviteter
- Pædagogens rolle ift. børns leg
- Indretning og æstetik – Legezoner - Høje og/eller lave borde i vuggestuen
- Inspiration fra "Fri For Mobberi"
- Børneyoga

Børnehuset Peder Lykkes Vej

- Vi er altid på rejse sammen!